

تجربه طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره مجازی مبتنی بر مورد برای دانشجویان مقطع فیزیوپاتولوژی در قالب گروه‌های کوچک، به عنوان روشی برای تقویت مهارت استدلال بالینی و افزایش تعاملات علمی دانشجویان در پاندمی کوید ۱۹

سحرناز سازگارنژاد^۱، ملیکا خانلرزاده^۱، سارا اکرامی نسب^۱، امیرحسین قاسمی نژاد^۱

^۱دانشجوی پزشکی مقطع فیزیوپاتولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

نویسنده مسئول: سحرناز سازگارنژاد

چکیده:

آموزش‌های ارایه شده در مقطع فیزیوپاتولوژی را می‌توان مبنای دانش طبابت آینده دانشجویان پزشکی دانست. استفاده از روش‌های موثر و نوین آموزشی برای پاسخگویی به نیازهای آموزشی دانشجویان در شرایطی که آموزش‌ها در اثر پاندمی کوید، مجازی گشته است موضوعی پر اهمیت به شمار می‌رود، بدین جهت برگزاری جلسات مجازی و تعاملی مبتنی بر مورد به شکلی دوگانه با رویکرد یادگیری از همتایان و کارگروهی در کنار یادگیری از اساتید، می‌تواند به عنوان راهکاری برای تقویت مهارت‌های استدلال بالینی و یادگیری موثر در این دوره دانست.

کلمات کلیدی: آموزش مجازی، آموزش مبتنی بر مورد، یادگیری از همتایان، مهارت استدلال بالینی

حرکت به سمت استفاده از بسترهای آموزش مجازی آن هم به شکلی گسترده، یکی از آثار حاصل از پاندمی کوید در بحث آموزش دانشگاهی ما بوده است، این تغییر ساختار آموزشی، به ویژه در آموزش مقطع فیزیوپاتولوژی پزشکی، موجب شده است که برخی از نیازهای آموزشی دانشجویان این مقطع پررنگ‌تر از قبل خود را نشان دهد و به شکل چالش‌هایی در مسیر آموزش، خود را نمایان سازد(۱).

مجازی شدن دانشگاه‌ها و الزام ایجاد فاصله‌گذاری اجتماعی، موجب کاهش تعاملات دانشجویان با فضای آکادمیک دانشگاه، همتایانشان و اساتید گردیده است؛ این در حالی است که دانشجویان پزشکی را می‌توان از اعضای تیم ارائه‌دهنده سلامت دانست و شکل‌گیری هویت حرفه‌ای آنان به آموزش و الگوسازی در این شرایط بستگی دارد(۲). شایان ذکر است که با توجه به اهمیت مقطع فیزیوپاتولوژی در آینده حرفه‌ای و علمی پزشکان، تضمین کیفیت آموزش و تاکید بر تقویت‌های مهارت تفکر بالینی برای بهره‌گرفتن صحیح از مطالب ارائه شده در این مقطع نیازمند آن است که حتی در شرایط بحران و گذر از تغییرات حاصل از آن، به تقویت توانمندی‌های علمی و تفکری دانشجویان پرداخته شود(۳).

یکی از روش‌های آموزشی که در سال‌های اخیر به عنوان راهی برای تقویت مهارت‌های تفکر و استدلال بالینی در کنار تعامل و حضور فعال دانشجویان در مسیر آموزشی خود به ویژه در مقطع پیش‌بالینی مورد بررسی قرار گرفته است، برگزاری جلسات آموزش مبتنی بر مورد (CBL) است، این روش کمک می‌کند دانشجویان بتوانند آنچه را تحت عنوان محفوظات علمی خود در ذهن دارند در برخورد با

بررسی پرونده واقعی بیماران به کار بگیرند، مهارت‌های تفکر نقادانه خود را پروراند و در مسیر آموزشی خود نقشی فعال داشته باشند(۴, ۵).

با توجه به مطالب ذکر شده، دوره‌ی i EVENING با هدف پاسخگویی به نیازهای آموزشی دانشجویان مقطع فیزیوپاتولوژی طراحی و اجرا گردیده و سپس به روش هرم کریک پاتریک مورد ارزشیابی قرار گرفته است. از فروردین ماه ۹۹ و همزمان با بحران پاندمی کوید و با طرح نیازسنجی از ۶۴ نفر از دانشجویان این مقطع، دوره‌ای تعاملی و مبتنی بر مورد برای دانشجویان مقطع پاتوفیزیولوژی ۱ دانشگاه علوم پزشکی تهران طراحی شد، در این دوره ۴۴ نفر از دانشجویان رشته پزشکی به عنوان فراگیران اختصاصی دوره حضور داشتند. برگزاری جلسات مبتنی بر مورد برای تمام کورس‌های فیزیوپاتولوژی ۱ (متوسط ۲ جلسه برای هر کورس) مجازی با هدف افزایش تعاملات علمی دانشجویان و تاکید بر اهمیت یادگیری از همتایان، برای کارگروهی دانشجویان در فضای بستری را ایجاد کرد. در قالب این فرایندهای گروهی، دانشجویان مقطع فیزیوپاتولوژی در کنار تسهیل گرانی از مقاطع بالینی به بررسی، تحلیل و مباحثه پیرامون کیس‌های منتخب از مقالات گزارش مورد^۱ می‌پرداختند. در کنار بعد یادگیری از همتایان، در این دوره به منظور اهمیت یادگیری و تعامل دانشجویان با پزشکان با تجربه از اساتید توانمند گروه‌های مختلف بالینی دعوت به عمل آمد، که نتیجه‌ی آن برگزاری بیش از ۱۰ جلسه کلاس تعاملی با حضور اساتید محترم شش گروه مختلف آموزشی و ایجاد بستری برای پرسش و

¹ Case report

۱. Rajab H, Gazal A, Alkattan K. Challenges to Online Medical Education During the COVID-19 Pandemic. *Cureus*. 2020;12.
۲. Rose S. Medical Student Education in the Time of COVID-19. *JAMA*. 2020;323(21):2131-2.
۳. Litvitsky PF. Integrating role of pathophysiology in shaping the physician's thinking at the under-and postgraduate stages of medical training. *Pathophysiology*. 1996;3(2):91-3.
۴. McLean SF. Case-based learning and its application in medical and health-care fields: a review of worldwide literature. *Journal of Medical Education and Curricular Development*. 2016;3:JMECD. S20377.
۵. Thistlethwaite JE, Davies D, Ekeocha S, Kidd JM, MacDougall C, Matthews P, et al. The effectiveness of case-based learning in health professional education. A BEME systematic review: BEME Guide No. 23. *Medical teacher*. 2012;34(6):e421-e44.
۶. Ragsdale JW, Berry A, Gibson JW, Herber-Valdez CR, Germain LJ, Engle DL, et al. Evaluating the effectiveness of undergraduate clinical education programs. *Medical Education Online*. 2021;26(1):1-10.

ارزشیابی این دوره با استفاده از هرم کریک پاتریک و مبتنی بر تدوین بیش از ۶ فرم بازخورد برای فراگیران و تسهیل‌گران بوده است (6). در تمام طول برگزاری این دوره، عملکرد فراگیران و تسهیل‌گران از ابعاد مختلف بررسی و مورد پایش قرار می‌گرفت و اثرگذاری این دوره برای دستیابی به اهداف اولیه بررسی می‌شد. نتایج ارزشیابی فراگیران نشان می‌دهد برگزاری جلسات در مرور و بازاندیشی مطالب خوانده شده، تقویت مهارت‌های تفکر تحلیلی دانشجویان و افزایش اعتماد به نفس آنان در بیان دیدگاه‌ها و نظراتشان به ویژه در جمع همتایانشان موثر بوده است. بررسی مقایسه‌ای عملکرد دوره در طول زمان برگزاری آن، افزایش رضایت فراگیران از کیفیت برگزاری جلسات، عملکرد تسهیل‌گران و کیفیت کیس‌های ارائه شده را نشان می‌دهد، که این روند رو به رشد، نتیجه‌ی تاکید بر دریافت بازخورد از ذی‌نفعان و بررسی و ترتیب اثر دادن نقدهای محیط برای برگزاری جلسات بوده است.

GROWTH JOURNAL OF MEDICAL EDUCATION

September 2020, Issue 16

Journal introduction

Preface

Analyzing nursing curriculum

**Educational scholarship and its process of assessing in
University**

**Comparison of simultaneous training platforms in terms of
facilities and features**

**Virtual journal clubs of the Medical Education Department
during the Covid-19 epidemic**

**Organizational Capacity Building Basic skills Empowerment
Course ...**

TEHRAN UNIVERSITY
OF
MEDICAL SCIENCES